

Nr 259.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående lokaler för vissa vägförvaltningar m. m.; given Stockholms slott den 14 maj 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustaf Andersson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 maj 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson.

Enligt föreliggande förslag till förstatligande av den allmänna väghållningen på landet, vilket är avsett att genomföras den 1 januari 1944, skall den lokala vägadministrationen handhavas av särskilda för de olika länen inrättade vägförvaltningar under chefskap av vägdirektörer. Dessa förvaltningar komma att ersätta de hittillsvarande vägingenjörskontoren men komma på grund av vidgade arbetsuppgifter att erhålla en avsevärt större personaluppsättning.

Då det måste förutsättas, att vägförvaltningarna med hänsyn till det större personalbehovet icke skulle kunna rymmas inom de lokaler, som nu användas av vägingenjörskontoren, anmodade jag i skrivelse den 13 oktober 1942 byggnadsstyrelsen att efter samråd med 1942 års vägsakkunniga verkställa utredning rörande sättet för tillgodoseende av lokalbehovet för de 24 vägförvaltningarna.

Sedan utredningen verkstälts, har *byggnadsstyrelsen* i skrivelse den 4 mars 1943 framlagt förslag till lösning av de föreliggande lokalfrågorna. Styrelsens förslag äro i åtskilliga fall att betrakta såsom preliminära.

Av utredningen framgår, såsom var att vänta, att de nuvarande vägingenjörskontorens lokaler icke i något fall motsvara de blivande vägförvaltningarnas utrymmesbehov. Det har därför visat sig nödvändigt att anskaffa nya eller utökade lokaler åt samtliga förvaltningar. Med hänsyn till växlande möjligheter å respektive orter ha skiftande åtgärder måst planeras för att tillgodose de föreliggande behoven.

Ehuru anskaffning av lokaler för de olika vägförvaltningarna för närvarande endast i några fall förutsätter riksdagens medverkan i form av medelsanvisning eller eljest, ämnar jag i det följande lämna en redogörelse, som omfattar samtliga förvaltningar. Till grund för redogörelsen ligga, förutom byggnadsstyrelsens förutnämnda skrivelse, av styrelsen under hand meddelade uppgifter angående förhållanden, som inträffat efter det nämnda skrivelse avlåtits. Det är att märka, att frågan om sättet för lokalbehovets tillgodoseende i några fall ännu är svävande och att de slutliga dispositionerna därför på en eller annan punkt kunna komma att avvika från vad i redogörelsen förutsättes.

Förhyrning i privata byggnader av erforderliga utrymmen avses komma att ske för vägförvaltningarna i *Uppsala, Jönköping, Kalmar, Visby, Kristianstad, Malmö, Västerås, Falun* och *Härnösand* samt i *Växjö, Karlskrona, Göteborg, Karlstad, Örebro* och *Umeå*. I fråga om förvaltningarna i sistnämnda sex städer skulle förhyrningen få karaktären av ett relativt kortvarigt provisorium i avvaktan på genomförande av redan beslutade eller planerade nybyggnadsföretag. Vägförvaltningen i *Växjö* är avsedd att inrymmas i en ny posthusbyggnad i staden, till vars uppförande 1943 års riksdag anvisat medel. Då emellertid posthusbyggnaden sannolikt icke kan komma att påbörjas under innevarande år och i varje fall icke blir färdig till den 1 januari 1944, måste till en början utrymmen förhyras åt vägförvaltningen i staden. Jämväl i *Karlskrona* är vägförvaltningen avsedd att inrymmas i ett beslutat nytt posthus. Detta är under uppförande men torde icke bliva färdigt till den 1 januari 1944. En för lantmäterikontoret och vägförvaltningen i *Örebro* avsedd nybyggnad, till vilken årets riksdag anvisat medel och som förutsättes skola påbörjas inom de närmaste månaderna, kan icke heller färdigställas i erforderlig tid. Vägförvaltningarna i *Göteborg, Karlstad* och *Umeå* äro avsedda att framdeles förläggas till byggnader, som planeras för vederbörande länsstyrelsers behov, men byggnadsfrågorna befinna sig i dessa fall ännu på utredningsstadiet. Möjligt är, att det beträffande vägförvaltningen i *Göteborg* kommer att visa sig lämpligt att låta förvaltningen inflytta i den

snart färdiga nya landsstatsbyggnaden och i stället förhyra lokaler för vissa andra länsstyrelsen närstående institutioner, vilka ursprungligen avsetts att inrymmas i landsstatsbyggnaden.

I vissa av de nu nämnda fallen avses att använda nuvarande vägingenjörskontors lokaler jämte förhyrda kompletterande utrymmen.

I befintliga statliga byggnader lära, såvitt nu kan bedömas, lokaler kunna — i vissa fall efter smärre ändrings- eller inredningsarbeten — beredas åt vägförvaltningarna i *Stockholm, Halmstad, Gävle* och *Luleå* samt möjligen även åt vägförvaltningen i *Östersund*.

För vägförvaltningen i Stockholm har byggnadsstyrelsen i samråd med länets vägingenjör uppgjort förslag om inredande av lokaler i fastigheten nr 4 i kvarteret Kungl. Trädgården i staden. Då här ifrågavarande lokaler på grund av sin belägenhet hava ett jämförelsevis högt hyresvärde, komma emellertid, enligt vad byggnadsstyrelsen under hand meddelat, även andra utvägar för lösande av denna lokalfråga att prövas. För budgetåret 1941/42 och 1942/43 ha medel anvisats till ombyggnads- och istandsättningsarbeten i fastigheten, vilka ännu icke äro avslutade. Anordnande av utrymmen för vägförvaltningen nödvändiggör emellertid vissa inredningsarbeten, som icke förutsatts i det för pågående arbeten fastställda programmet. Kostnaderna härför belöpa sig till omkring 5,000 kronor. Då detta belopp icke rymmes inom tidigare medelsanvisningar, erfordras särskilda anslagsmedel för ändamålet.

Sedan det nya landsstatshuset i Halmstad, vars uppförande för närvarande pågår, blivit färdigt, vilket beräknas ske omkring årsskiftet 1943/44, kunna lokaler för vägförvaltningen beredas i slottet. Vissa smärre ändringsarbeten erfordras emellertid. Kostnaderna härför, som belöpa sig till 12,000 kronor, ha av byggnadsstyrelsen föreslagits skola bestridas av posten till reparations- och underhållskostnader m. m. under byggnadsstyrelsens delfond av allmänna fastighetsfonden.

I Gävle kunna erforderliga lokaler för vägförvaltningen utan särskilda kostnader beredas i slottets huvudbyggnad och i dess östra flygel.

Vad gäller Luleå har byggnadsstyrelsen ansett lämpligast, att de lokaler i länsresidensets södra flygel, vilka för närvarande disponeras av landsfogden och fyra lappfogdar, genom en mindre ombyggnad iordningställas för vägförvaltningen och att utrymmen beredas nyssnämnda befattningshavare i lokaler, vilka beräknas kunna förhyras. Kostnaden för ombyggnadsarbetena uppskattas till 18,500 kronor, vilket belopp ansetts kunna bestridas av posten till reparations- och underhållskostnader m. m. under styrelsens delfond av allmänna fastighetsfonden.

I Östersund skulle lämpliga lokaler kunna erhållas inom den staten tillhöriga fastigheten nr 1 i kvarteret Arken. Med hänsyn härtill har styrelsen uppsagt två hyresgäster till avflyttning, men uppsägningarna ha icke godkänts av stadens hyresnämnd. Då annan utväg att anskaffa de behövliga lokalerna icke syntes föreligga än möjligen förhyrning i en nybyggnad, som är avsedd för inredande av smålägenheter, har byggnadsstyrelsen överklagat

hyresnämndens beslut. Det kan icke för närvarande bedömas, huruvida denna åtgärd leder till åsyftat resultat eller huruvida, vid negativ utgång, möjlighet till erforderlig förhyrning föreligger.

Vägförvaltningarna i *Linköping* och *Vänernsberg* äro avsedda att inrymmas i statliga byggnader, som äro under uppförande.

Vad *Linköping* angår, har riksdagen till nybyggnad för länsstyrelsen i Östergötlands län å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 anvisat ett reservationsanslag (B) av 400,000 kronor. Sedan riksdagen därefter på Kungl. Maj:ts förslag i proposition den 14 november 1941, nr 332, medgivit, att nämnda anslag finge tagas i anspråk för avsett ändamål utan hinder av att läget på arbetsmarknaden icke motiverade arbetenas utförande, har Kungl. Maj:t genom beslut den 12 december 1941 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att för en kostnad av högst 275,000 kronor låta utföra nybyggnaden i enlighet med ett begränsat förslag, avseende en byggnad i två våningar. Genom beslut den 19 mars 1943 har Kungl. Maj:t förklarat byggnadsföretaget såsom företrädesberättigat arbete enligt 3 § kungörelsen den 11 december 1942 om arbetsförmedlingstvång för byggnadsverksamhet m. m. Därvid har förutsatts, att även vägförvaltningen skulle inrymmas i byggnaden och att länsstyrelsen alltså tills vidare skulle få nöja sig med mindre utrymmesökning än tidigare avsetts. Arbetet, som igångsatts, beräknas vara färdigt vid årsskiftet.

I *Vänernsberg* pågår för närvarande uppförande av två flyglar till residensbyggnaden, avsedda att bereda, förutom utökade lokaler för länsstyrelsen, jämväl lokaler för vägförvaltningen. Det kan förväntas, att den ena av dessa flyglar blir färdig omkring årsskiftet 1943/44 och att vägförvaltningen då kan inrymmas där.

Lokaler i statlig byggnad, vars uppförande beslutats men ännu icke påbörjats, kunna beredas vägförvaltningen i *Nyköping*. Å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 har riksdagen till nybyggnad för lantmäterikontoret i *Nyköping* anvisat ett reservationsanslag (B) av 270,000 kronor. Genom senare företagen omarbetning och beskärning av det ursprungliga ritningsförslaget ha emellertid kostnaderna för byggnaden beräknats kunna minskas till 135,000 kronor. Byggnadsstyrelsen har den 23 maj 1941 erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att på grundval av sistnämnda kostnadsbelegg upprätta entreprenadhandlingar för byggnadsföretaget. Detta uppdrag har emellertid ännu icke slutförts, enär en utökning av byggnaden med en övervåning för vägförvaltningen planeras. Denna våning skulle draga en merkostnad av i runt tal 48,000 kronor, varför det redan av riksdagen anvisade anslaget skulle förslå till uppförande av den utökade byggnaden. För byggnadsföretagets igångsättande, ehuru läget på arbetsmarknaden nu icke motiverar detsamma, erfordras riksdagens medgivande. Om byggnadens uppförande beslutas och arbetstillstånd beviljas i nära anslutning därtill, beräknas byggnaden kunna vara färdig under första halvåret 1944. Under tiden intill dess byggnaden färdigställts torde vägförvaltningens lokalbehov provisoriskt kunna nöjaktigt tillgodoses genom att det nuvarande vägingenjörskontorets lokaler och en del av länsarkitektens utrymmen tagas i anspråk.

I Mariestad slutligen är enligt byggnadsstyrelsen enda utvägen, att en provisorisk barackbyggnad uppföres i avvaktan på den utredning, som för närvarande pågår om tillbyggnad till landsstatshuset för anskaffande av lokaler åt vägförvaltningen, delar av länsstyrelsen och länsarkitektkontoret. Vid förfrågan hos arméförvaltningens fortifikationsstyrelse angående kostnaderna för provisoriska baracker, som användas för militärt bruk, har byggnadsstyrelsen inhämtat, att en barack av den storlek, som här erfordrades, skulle betinga en kostnad av 15,240 kronor, vartill dock i detta fall komme viss extra kostnad, då monteringen måste ske med betald arbetskraft och vissa ledningar bleve erforderliga. Ett belopp av 22,000 kronor borde därför beräknas för ändamålet. Ett dylikt provisorium, som i längden måste bli otillfredsställande, förordar byggnadsstyrelsen endast under den förutsättningen att en lösning av lokalfrågan genom tillbyggnad till landsstatshuset inom ej alltför lång tid kan komma till utförande.

Byggnadsstyrelsen hemställer i sin förevarande skrivelse, att Kungl. Maj:t måtte

dels medgiva, att styrelsen finge för anordnande av lokaler för respektive vägförvaltningar i Halmstads slott och i södra flygeln till länsresidenset i Luleå av posten till reparations- och underhållskostnader m. m. under statens allmänna fastighetsfond, byggnadsstyrelsens delfond, disponera (12,000 + 18,500) 30,500 kronor;

dels för anordnande av lokaler för vägförvaltningen i Nyköping ställa till byggnadsstyrelsens förfogande erforderligt belopp av det å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 till nybyggnad för lantmäterikontoret i staden anvisade reservationsanslaget (B) av 270,000 kronor;

dels ock föreslå riksdagen att för inredande av lokaler för vägförvaltningen i Stockholm i fastigheten nr 4 i kvarteret Kungl. Trädgården i staden för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 5,000 kronor och för anskaffande av lokaler för vägförvaltningen i Mariestad för samma budgetår anvisa ett investeringsanslag av 22,000 kronor.

Av det föregående framgår, att lokaler för femton vägförvaltningar avses skola tills vidare anskaffas genom förhyrningar, i vissa fall dock endast på relativt kort sikt. De lokaler, som sålunda skulle förhyras, bli måhända på några håll icke fullt lämpliga för de avsedda behoven. På grund av den starkt framträdande bristen på lägenheter av alla slag måste de emellertid godtagas, åtminstone för någon tid framåt. Kostnaderna för förhyrningarna böra i vanlig ordning bestridas från byggnadsstyrelsens delfond av allmänna fastighetsfonden.

Av återstående förvaltningar beräknas de i Linköping, Vänersborg, Gävle och möjligen även Östersund kunna erhålla utrymmen i befintliga eller under arbete varande statliga byggnader, utan att några medel i detta sammanhang behöva ställas till förfogande.

För vägförvaltningarna i Halmstad och Luleå, vilka såvitt nu kan bedömas äro avsedda att inrymmas i befintliga statliga byggnader, erfordras vissa

*Departements-
chefen.*

ändringsarbeten beträffande dessa byggnader. Jag anser i likhet med byggnadsstyrelsen, att kostnaderna för nämnda ändringsarbeten med hänsyn till arbetenas art kunna påföras posten till reparations- och underhållskostnader m. m. under allmänna fastighetsfonden, byggnadsstyrelsens delfond.

Till uppförande av en nybyggnad för lantmäterikontoret i Nyköping har riksdagen anvisat medel såsom reservationsanslag (B) å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41. Ett av Kungl. Maj:t godkänt begränsat förslag innebär, att byggnaden skulle uppföras i endast en våning med souterrängvåning för en kostnad av omkring 135,000 kronor. Om byggnaden förses med en andra våning, skulle i denna kunna inredas lokaler för vägförvaltningen för en merkostnad av omkring 48,000 kronor. Byggnadsföretaget i dess helhet skulle sålunda draga en kostnad av omkring 183,000 kronor. Det beviljade anslaget utgör 270,000 kronor. Behovet av mera ändamålsenliga lokaler för lantmäterikontoret i Nyköping har länge varit aktuellt, men byggnadsföretaget har med hänsyn till rådande läge hittills ansetts böra uppskjutas. Med hänsyn till nödvändigheten att anskaffa lokaler åt vägförvaltningen, som i lantmäterikontorets byggnad skulle kunna för ringa merkostnad erhålla tillfredsställande utrymmen, vill jag tillstyrka, att byggnadsföretaget nu igångsättes enligt nyss angivna utökade program. Med hänsyn till de anvisade anslagsmedlens natur av B-anslag erfordras härför riksdagens medgivande.

För åstadkommande av lämpliga lokaler för vägförvaltningen i Stockholm i den kronan tillhöriga fastigheten nr 4 i kvarteret Kungl. Trädgården erfordras vissa inredningsarbeten, vilka kostnadsberäknats till 5,000 kronor. Härför böra medel äskas såsom tilläggsanslag till förut under allmänna fastighetsfonden anvisat anslag för ändringsarbetena i fastigheten. Jag utgår dock från att här avsedda lokaler, med deras ur affärssynpunkt gynnsamma läge, tagas i anspråk för vägförvaltningen endast för det fall att andra lämpliga utrymmen icke kunna anskaffas.

Vad slutligen angår vägförvaltningen i Mariestad synes för närvarande enda möjligheten att lösa dess lokalfråga vara att inrymma institutionen i en för ändamålet uppförd provisorisk barack. Det härför erforderliga beloppet har beräknats till 22,000 kronor.

Såsom förut antytts är det beträffande vissa vägförvaltningar ännu ovisst, huruvida avsedd förhyrning kan komma till stånd eller lokaler eljest kunna beredas på sätt som ifrågasatts. Med hänsyn härtill anser jag försiktigheten bjuda, att möjlighet hålles öppen för Kungl. Maj:t att, om så erfordras, ordna lokalfrågan på annat sätt, exempelvis genom uppförande av provisorisk barackbyggnad, genom förvärv av mindre fastighet eller dylikt. Jag vill förorda, att under rubriken Lokaler för vissa vägförvaltningar å sjätte huvudtiteln anvisas ett särskilt anslag, avsett att täcka kostnaderna för samtliga åtgärder, vilka kunna ifrågakomma för lokalfrågornas ordnande på annat sätt än genom förhyrning, med undantag dock för nyssberörda byggnadsföretag i Nyköping och Stockholm. Anslagsbeloppet synes kunna bestämmas till 100,000 kronor. Med hänsyn till svårigheten att nu exakt beräkna kostnaderna lär anslaget böra betecknas såsom förslagsanslag. Ett överskridande i större omfattning av anslaget torde icke behöva befaras.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att erforderligt belopp av det till nybyggnad för lantmäterikontoret i Nyköping å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget (B) å 270,000 kronor må disponeras för i det föregående angivna ändamål, utan hinder av att läget å arbetsmarknaden för närvarande icke motiverar anslagets ianspråktagande,

dels ock för budgetåret 1943/44 anvisa

1) å kapitalbudgeten under rubriken Statens allmänna fastighetsfond till *Ändringsarbeten i fastigheten nr 4 i kvarteret Kungl. Trädgården i Stockholm* ett investeringsanslag av kronor 5,000;

2) under sjätte huvudtiteln till *Lokaler för vissa vägförvaltningar* ett *förslagsanslag* av kronor 100,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtast till riksdagen.

Ur protokollet:
Nils Hellenius.